

CA3 – GWEITHGAREDDAU

Hanes – Rôl menywod yn ystod ac ar ôl yr Ail Ryfel Byd

Darllenwch y darnau hyn o 'Amserlen Dylan Thomas':

1941

Cymru:

- Roedd y ffatri arfau ym Mhen-y-bont yn cyflogi 37,000 o bobl. Menywod oedd y rhan fwyaf ohonyn nhw. Hon oedd y ffatri arfau fwyaf ym Mhrydain ar y pryd.

1943:

Prydain:

- 3 Mai: roedd disgwyl i bob menyw 18-45 oed weithio o leiaf yn rhan amser ar gyfer yr ymdrech ryfel.

1944:

Cymru:

- Roedd y rhyfel wedi cynnig rhyddid i fenywod, gyda nifer yn gweithio yn ffatrioedd yr ymgyrch ryfel a nifer mawr yn gweithio ar y tir fel 'land-girls'. Gwyneth Richards o Landinam, sir Faesyfed, oedd y ferch gyntaf i gystadlu mewn cystadlaethau cneifio defaid gyda Chlybiau Ffermwyr Ifainc Cymru.

.....

1946

Y Byd:

- 11 Gorffennaf: Cafodd math newydd o wisg nofio ei arddangos ym Mharis am y tro cyntaf, y 'bicini' oedd ei enw.

1951:

Prydain:

- 19 Ebrill: Cynhaliwyd y gystadleuaeth 'Miss Byd' gyntaf, gyda Miss Sweden yn cael ei choroni.

Pwyntiau trafod:

1. Beth yw arwyddocâd y llinell ddotiau rhwng 1944 a 1946?
2. Beth mae'r darnau'n dweud wrthyich chi am y gwahaniaeth yn sut roedd menywod yn cael eu gweld:
  - rhwng 1941 a 1944
  - rhwng 1946 a 1951?Pam digwyddodd y newid hwn, yn eich barn chi? Ydych chi'n ei ystyried yn newid er gwell neu er gwaeth?

Darganfod rhagor:

Os teipiwch chi 'Women during the Second World War' mewn peiriant chwilio, fe ddewch chi o hyd i lawer o erthyglau a delweddau am rôl menywod yn ystod y rhyfel.

Gweithgareddau ysgrifennu:

- Dewiswch ddelwedd ar ôl chwilio am 'Women during the Second World War' a defnyddiwch hi'n ysbrydoliaeth ar gyfer **cofnod dyddiadur** neu **lythyr byr at ffrind** gan fenyw oedd yn gweithio naill ai mewn ffatri arfau neu ar y tir.
- Ysgrifennwch **lythyr byr i bapur newydd** gan ferch oedd yn gweithio ar y tir sy'n gwrthwynebu cystadleuaeth 'Miss World'.

Cysylltiadau â'r Fframwaith Llythrennedd:

Darllen

Ymateb i'r hyn a ddarllenwyd Darllen a Deall (Blwyddyn 7 – 9)

- Canolbwyntio wrth ddarllen testunau ... sydd yn newydd iddynt gan ddeall yr wybodaeth sydd ynddynt

Llafaredd

Datblygu a chyflwyno gwybodaeth a syniadau Siarad

Blwyddyn 7

- cyflwyno pynciau a syniadau'n eglur gan ddefnyddio iaith ffurfiol ac amrywio'r hyn y maent yn ei ddweud a sut maent yn ei ddweud er mwyn ennyn diddordeb y gwrandawyr
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun

Blwyddyn 8

- cyflwyno pynciau a syniadau'n gydlynus, gan ddefnyddio technegau'n effeithiol
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun

Blwyddyn 9

- cyflwyno syniadau a materion yn llawn argyhoeddiad gan ddefnyddio amryw o dechnegau
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir (treigladau meddal, trwynol a llaes) yn eu cyd-destun

Ysgrifennu

Trefnu syniadau a gwybodaeth Strwythur a threfn

Blwyddyn 7

- dewis a threfnu syniadau a gwybodaeth er mwyn rhoi adroddiad clir a chyflawn
- defnyddio paragraffau i drefnu darnau ysgrifennu hirach yn adrannau

Blwyddyn 8

- dewis, dadansoddi a chyflwyno syniadau a gwybodaeth yn argyhoeddiadol neu'n wrthrychol
- trefnu darnau ysgrifennu hirach gan wneud cysylltiadau o fewn a rhwng paragraffau

Blwyddyn 9

- dewis, dadansoddi a gwerthuso syniadau a gwybodaeth yn argyhoeddiadol neu'n wrthrychol
- defnyddio paragraffau ac adrannau fel bod darnau ysgrifennu hirach wedi'u trefnu'n rhesymegol

Ysgrifennu'n gywir

laith/Cystrawen/Atalnodi/Sillafu/Llawysgrifen

Blwyddyn 7

- defnyddio geirfa amrywiol a phwrpasol yn gywir gan gynnwys geiriau ac ymadroddion pwnc benodol
- defnyddio ystod eang o strwythurau brawddeg gan ddewis cysyllteiriau i wneud i'r ystyr fod yn glir
- ysgrifennu brawddegau gan sicrhau bod amser a pherson y ferf fel arfer yn gywir yn ei gyd-destun
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir... yn eu cyd-destun

- defnyddio'r ystod lawn o atalnodi'n gywir er mwyn gwneud i'r ystyr fod yn glir
- defnyddio amryw o strategaethau ac adnoddau i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc benodol yn gywir
- cynhyrchu llawysgrifen sy'n llifo ac sy'n ddarllenadwy

Blwyddyn 8

- defnyddio termau technegol, iaith a mynegiant yn gyson â chynnwys y pwnc.
- ysgrifennu'n ramadegol gywir, gan amrywio hyd a strwythur brawddegau i wneud i'r ystyr fod yn glir
- ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir fel arfer yn ei gyd-destun
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir... yn eu cyd-destun
- defnyddio'r ystod lawn o atalnodi er mwyn gwneud i'r ystyr fod yn glir
- defnyddio amryw o strategaethau ac adnoddai i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc benodol yn gywir
- cynhyrchu llawysgrifen sy'n llifo ac sy'n ddarllenadwy

Blwyddyn 9

- defnyddio ystod eang o dermau technegol, iaith a mynegiant yn gyson â chynnwys y pwnc
- ysgrifennu brawddegau syml cyfansawdd a chymhleth yn ramadegol gywir
- ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir yn ei gyd-destun
- defnyddio ystod o dreigladau'n gywir... yn eu cyd-destun
- defnyddio'r ystod lawn o atalnodi er mwyn gwneud i'r ystyr fod yn glir
- defnyddio amryw o strategaethau ac adnoddai i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc benodol yn gywir
- cynhyrchu llawysgrifen sy'n llifo ac sy'n ddarllenadwy